

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Kulturně historický potenciál cestovního ruchu okresu Olomouc
Cultural and Historical Potential of Tourism of the Olomouc District

Student: Barbora Velšová

Vedoucí bakalářské práce: Prof. RNDr. Arnošt Wahla, CSc.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra managementu

Zadání bakalářské práce

Student: **Barbora Velšová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6501R006 Ekonomika cestovního ruchu
Téma: **Kulturně historický potenciál cestovního ruchu okresu Olomouc**
Cultural and Historical Potential of Tourism of the Olomouc District

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Metodika zpracování a cíl práce
 3. Charakteristika okresu Olomouc
 4. Kulturně historické objekty v okrese Olomouc a jejich potenciál
 5. Pozice dominantních objektů kulturně historického potenciálu okresu Olomouc
 6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

ČERTÍK, Miroslav. *Cestovní ruch: vývoj, organizace a řízení*. Praha: OFF, 2001. ISBN 80-238-6275-8.
HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu: vývoj, organizace a řízení*. 4. uprav. vyd. Praha: Idea servis, 2002. ISBN 80-859-7036-8.
ORIEŠKA, Ján. *Služby v cestovním ruchu*. Praha: Idea servis, 2010. ISBN 978-80-85970-68-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Prof. RNDr. Arnošt Wahla, CSc.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Petra Horváthová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

Datum: 09. 05. 2014

Podpis: *Velšová*

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce panu prof. RNDr. A. Wahlovi, CSc. za odborné vedení a rady při zpracování bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat své rodině za pomoc a podporu.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Metodika zpracování a cíl práce	6
3	Cestovní ruch	8
3.1	Vymezení pojmu cestovní ruch	8
3.2	Typy cestovního ruchu	9
3.3	Regiony a destinace cestovního ruchu.....	10
3.4	Potenciál cestovního ruchu	11
3.5	Kulturně historický potenciál cestovního ruchu	13
3.5.1	Ochrana památek	14
3.6	Hodnocení potenciálu cestovního ruchu.....	16
4	Charakteristika okresu Olomouc.....	19
5	Kulturně historické objekty v okrese Olomouc a jejich potenciál	21
5.1	Olomouc – obec s rozšířenou působností	21
5.2	Litovel – obec s rozšířenou působností	29
5.3	Šternberk – obec s rozšířenou působností	33
5.4	Uničov – obec s rozšířenou působností	35
5.5	Kulturně historický potenciál okresu Olomouc	37
6	Pozice dominantních kulturně historických objektů okresu Olomouc	39
6.1	Návštěvnost vybraných památek	39
7	Závěr	43
	Seznam použité literatury	45
	Seznam zkratek.....	48
	Seznam tabulek	
	Seznam obrázků	
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	

1 Úvod

Cestovní ruch je výrazným odvětvím přispívajícím do ekonomiky státu, tedy do státního rozpočtu. Potenciál cestovního ruchu daného území určuje, jak velký přínos daná oblast má, a může mít, pro státní ekonomiku. Tento potenciál ovlivňuje jak poloha, která má vliv na přírodní podmínky a tím i na utváření přírodního potenciálu cestovního ruchu, tak i historie a kultura, která je velkým lákadlem pro turisty a vždy bude v turismu hrát velkou roli. A právě kulturním a historickým potenciálem cestovního ruchu se budu zabývat ve své práci. Zvolila jsem si kulturně historický potenciál okresu Olomouc.

Okres Olomouc je svým kulturně historickým bohatstvím regionem s vysokým turistickým potenciálem. Hlavní město tohoto okresu a zároveň i hlavní město Olomouckého kraje Olomouc, se stalo po Praze, druhou největší památkovou rezervací v České republice. Olomoucko má velmi bohatou historickou základnu, město Olomouc se může pyšnit více než devítisetletou historií a jeho střed si zachoval středověký půdorys. Díky předním a věhlasným architektům a stavitelům byly ve městě postaveny historicky cenné objekty, časově situované od raného středověku, až po současnost. Díky tomu, že bylo město po jistou dobu i sídlením městem králů, bylo mnoho památek zachováno do dnešního dne v dobrém stavu a mohou tak dnes sloužit jak ke kulturním, tak i administrativním, církevním a jiným účelům. Významnou památkou v okrese Olomouc je také hrad Bouzov, jenž je turisty často vyhledávaným objektem.

Hodnocení potenciálu lze uskutečnit dle různých kritérií a zaměření. Celkový turistický potenciál se skládá z hodnocení přírodního potenciálu, potenciálu kulturně historického, potenciálu linií a ploch a může také zahrnovat turistickou infrastrukturu. V této práci je řešen a hodnocen potenciál kulturně historický, což zahrnuje památky církevní, světské, technické, vojenské, aj. Při hodnocení je využita hodnotící metoda zpracovaná Ministerstvem pro místní rozvoj, a to metoda přidělování bodů kulturně historickým atraktivitám, dle jejich významnosti. Jednotlivé památky v okrese Olomouc jsou ohodnoceny a poté stručně popsány. V hodnocení nejsou zahrnuty drobné a nenavštěvované památky, jež nemají v cestovním ruchu význam. Jsou to například kaple, boží muka, drobné kostely aj.

2 Metodika zpracování a cíl práce

V tzv. teoretické části bakalářské práce jsou rozebírány a definovány pojmy jako jsou cestovní ruch, destinace, potenciál cestovního ruchu, kulturně historický potenciál, kulturní dědictví, ochrana památek a hodnocení potenciálu. Tyto pojmy úzce souvisejí s tématem bakalářské práce. Využita byla literatura týkající se této problematiky. Fenomémem cestovní ruch (dále i CR) se zabývají zejména autoři jako J. Indrová, S. Horner a J. Swarbrooke, K. Ryglová a spol., M. Foret a V. Foretová. J. Indrová (2009) ve své publikaci *Cestovní ruch: základy* popisuje problematiku cestovního ruchu, snaží se cestovní ruch definovat a kategorizovat. S. Horner a J. Swarbrooke (2003) se zaměřují jak na cestovní ruch, tak na ubytování, stravování a využití volného času. K. Ryglová, M. Burian a I. Vajčnerová (2011) se v publikaci *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*, zabývají cestovním ruchem a ovlivňujícími faktory, speciálními formami a technikami CR, materiálně-technickou základnou a destinací a jejím managementem. Všechna tato literatura byla využita ke snaze o definování CR. Pojmem destinace a jejím marketingem se zabývá publikace M. Palatkové (2006) *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. Teoretický základ pro pochopení potenciálu cestovního je čerpán z knih, jako je *Výkladový slovník cestovního ruchu* (2012) či publikace s názvem *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*. Heřmanová a Chromý (2009) zde popisují význam kulturně historického potenciálu, kulturních památek aj. Faktory, které ovlivňují potenciál cestovního ruchu, řeší V. Hrala (2002) ve své knize *Geografie cestovního ruchu*. Dále je v práci také využita publikace s názvem *Obecná geografie cestovního ruchu*, jejíž autor A. Wahla (2011) zde člení i turistický potenciál. V závěru kapitoly je řešena problematika hodnocení potenciálu cestovního ruchu, kde je zmiňována práce *Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice* od J. Bíny (2010). Autor vypracoval rozsáhlou práci, která hodnotí přírodní a kulturně historický potenciál a také potenciál ploch a linií na území České republiky. Atraktivitám přiřazuje body podle kategorie, do které patří. Poté body sečetl a srovnal potenciál na jednotlivých územích. Pro hodnocení kulturně historického potenciálu okresu Olomouc je využito stejného bodového hodnocení.

Praktická část je zaměřena na okres Olomouc, jeho charakteristiku. Informace jsou čerpány z Českého statistického úřadu, zejména údaje o počtu obyvatel, o obcích v jednotlivých správních obvodech, obcí s rozšířenou působností a také z průvodce *Olomoucko – Haná* (2011). Dále se text věnuje památkám v obcích a bodovému hodnocení.

Informace o památkách jsou čerpány z webů, jako jsou Národní památkový ústav, Olomoucký kraj a stránky jednotlivých obcí či památek. Dále byly informace vyhledávány v Turistickém průvodci a mapách vydaných Olomouckým krajem a v dalších publikacích, jako jsou Velká cestovní kniha: hrady, zámky a kláštery Česká republika, Olomoucký kraj – M. Podhorský aj. Dále mi při vyhledávání památek pomohl web ok-tourism.cz, část Střední Morava, který provozuje Olomoucký kraj, a kde jsou jednotlivé památky v Olomouckém kraji rozděleny do kategorií na církevní, vojenské, technické, hrady, zámky aj. Pomocí výše uvedených a dalších zdrojů jsou památky v jednotlivých správních obvodech obcí s rozšířenou působností rozděleny do kategorií dle významnosti a následně jsou sečteny body. V závěru práce jsou shrnuty výsledky. Druhý pohled na významnost atraktivit udává také jejich návštěvnost. Z tohoto důvodu jsou v sedmé kapitole uvedeny statistiky návštěvnosti určitých památek nacházející se na území okresu Olomouc.

Cílem bakalářské práce s názvem Kulturně historický potenciál cestovního ruchu okresu Olomouc je zhodnotit tento potenciál. Bude ověřena a uplatněna metodika hodnocení potenciálu dle J. Bíny v konkrétním okrese, se specifikou hodnocení kulturně historického potenciálu CR. Hodnocení potenciálu je prováděno pomocí přiřazování bodů jednotlivým atraktivitám, čímž se zjistí významnost atraktivity. Součtem přiřazených bodů se zjistí celkový potenciál atraktivit nacházejících se v okrese.

3 Cestovní ruch

S rostoucí znalostí světa a existencí odlišných míst, než je naše domovské, rostla i zvědavost tato místa poznat. Lidé začínali využívat své finanční prostředky a také volný čas k návštěvě a poznání odlišných druhů kultury, přírody, gastronomie, historie aj. Proto se začal rozvíjet cestovní ruch a stal se významný celosvětovým fenoménem. Cestovní ruch je významnou součástí národní ekonomiky, která přímo i nepřímo ovlivňuje další odvětví a jeho působení se projevuje v různých oblastech. Podílí se na něm celá řada subjektů poskytujících dopravu, ubytování, stravování a další služby s ním spojené a tím se stává odvětvím, které poskytuje řadu nových příležitostí. Nepochybně také přispívá k rozvoji místa tím, že vytváří nové podnikatelské a pracovní příležitosti a zvyšuje životní úroveň.

3.1 Vymezení pojmu cestovní ruch

Pojem cestovní ruch neboli turismus nelze jednoduše definovat. Podle definice Světové organizace cestovního ruchu (WTO) představuje cestovní ruch *„aktivity lidí, cestujících na přechodnou dobu do míst mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem trávení volného času“*. Může se však jednat i o služební či obchodní cestu, jejíž úhrada souvisí s existencí pracovního poměru u zaměstnavatele v místě bydliště či v místě sídla firmy. Je však podstatné, že se jedná o změnu místa, dočasnost pobytu a o nevýdělečnost v navštíveném místě.¹

J. Indrová (2009, s. 9) ve své knize Cestovní ruch uvádí další definice cestovního ruchu dle autorů jako je Borman, R. Gluckmann a E. Fedor. Borman uvádí, že cestovní ruch představují *„cesty, jež se podnikají za účelem zotavení, zábavy, obchodu a povolání nebo i z jiných příčin, při nichž dochází k dočasné změně místa bydliště. Nepatří sem však dojíždění za prací“*. R. Gluckmann, v jehož definici jde spíše o sociologické pojetí turismu, popisuje cestovní ruch jako *„sumu vztahů mezi lidmi, kteří se nacházejí v nějakém místě přechodně, a mezi obyvateli tohoto místa“*. E. Fedor definuje cestovní ruch jako *„periodický příliv a odliv lidí do určitého místa nebo státu z jiného místa nebo státu“*. Autor v této definici zdůrazňuje především přemístění a přepravu. Z těchto definic vyplývá, že pojem cestovní ruch nelze přesně definovat, jelikož je tento jev složitý ve své mnohostrannosti a mnohooborovosti. Podstatné však je, že aby šlo o cestovní ruch, musí obsahovat základní rysy jako je dočasnost změny místa stálého bydliště, nevýdělečný charakter cesty a vzniklé

¹ CZECHTOURISM [online]. [cit. 2013-12-20]. Dostupné z: http://www.czechtourism.cz/files/regiony/rozvoj/cestovni_ruch.pdf

vztahy mezi lidmi, jež turismus vyvolává. Z pojmu cestovní ruch se tedy vylučují cesty v rámci místa trvalého bydliště, dočasné přistěhování za prací a dlouhodobé migrace (J. Indrová, 2009).

Rozličné chápání cestovního ruchu se také vztahuje k charakteru státu, kterého se daná problematika týká. S. Horner a J. Swarbrooke (2003) se ve své knize věnují odlišnému chápání cestovního ruchu napříč Evropou. Zmiňují zde, že pojetí cestovního ruchu se v severní a jižní Evropě liší. V severských zemích, které mají rozvinuté hospodářství, se cestovní ruch považuje za vnitřně změřitelnou aktivitu, kdy lidé jezdí do jiných států za sluncem či za zážitky. Pro tyto země jsou představiteli cestovního ruchu prodejci zájezdů, jejichž úloha je usnadnit jim zahraniční cestu. Jižní země jsou oproti severským slabší v hospodářství, jsou spíše hostitelé turistů než jejich producenti, a proto také pojmají cestovní ruch jako součást ubytovacích a stravovacích služeb, kdy je základem dobrá péče o hosty. Tyto země, jak již bylo řečeno, jsou spíše hostitelskými typy, tudíž se zde vyskytuje malé množství cestovních kanceláří specializovaných na cesty do zahraničí. Při těchto pojetích cestovního ruchu z hlediska charakteru země a separací na severní a jižní Evropu je však nutné si uvědomit, že nic není tak jednoduché a trendy se v průběhu času mění. S rostoucí se rozvinutostí hospodářství jižních zemí rostou i jejich příjmy, a tím i zájem o zahraniční turistiku. Rozdíly v chápání cestovního ruchu mezi severoevropskými a jihoevropskými zeměmi se stále více zmenšují.

Cestovní ruch lze tedy vyložit mnoha způsoby v závislosti na tom, z jakého pohledu či vědní disciplíny je definován. K. Ryglová (2011) ve své publikaci uvádí, že co nejpřesnější definice umožňuje sledování, plánování, vyhodnocování a řízení toho jevu. Uvádí zde také definici cestovního ruchu z ekonomického pohledu od autora F. G. Ogilvia, který definuje cestovní ruch jako ekonomický jev spojený se spotřebou statků. Ryglová také tvrdí, že by měl být cestovní ruch chápán jako průmysl, který poskytuje služby spojené s turistikou a cestováním, a tyto služby dále rozděluje do jednotlivých sektorů na sektor ubytovacích služeb, sektor atrakce, sektor dopravy, sektor zprostředkovatelů a sektor organizací.

3.2 Typy cestovního ruchu

Obecně lze dle místa cestovní ruch rozdělit na domácí (vnitrostátní) a zahraniční (mezinárodní). Domácí turismus probíhá v rámci státu, kde má trvalé bydliště účastník cestovního ruchu. Mezinárodní turismus souvisí s překročením hranic státu. Může mít

charakter výjezdového cestovního ruchu (outgoing), kdy občan dané země jede do zahraničí, nebo příjezdového cestovního ruchu (incoming), kdy zahraniční návštěvník přijíždí do dané země. Součástí příjezdového zahraničního cestovního ruchu je také tranzitní turismus, který představuje průjezd přes území daného státu (J. Indrová, 2009).

Cestovní ruch lze ale členit podle různých kategorií. J. Indrová (2009) ve své knize Cestovní ruch dále rozděluje turismus dle motivace účastníků, místa realizace, vztahu k platební bilanci, délky pobytu, způsobu zabezpečení cesty a pobytu, počtu účastníků, způsobu financování, věku účastníků aj. V publikaci M. Foreta a V. Foretové (2001) je rozdělen cestovní ruch dle motivace, tedy účelu účastníků, na rekreační, kulturně poznávací, náboženský, vzdělávací, společenský, zdravotní, sportovní, dobrodružný, profesní a další. K. Ryglová (2011) ve své publikaci rozděluje cestovní ruchu obdobně, dodává navíc ještě rozdělení dle vlivu na životní a sociokulturní prostředí. Tato klasifikace zahrnuje tvrdý a měkký cestovní ruch, kdy tvrdý představuje masový turismus, jehož prioritou je zisk bez ohledu na environmentální prostředí. Měkký turismus se na druhou stranu snaží o vyrovnění stavu mezi výnosy z cestovního ruchu a dopady na prostředí destinace.

3.3 Regiony a destinace cestovního ruchu

Pro oficiální rozdělení území v rámci EU se na územích jednotlivých států používá systém NUTS. Tento systém byl zaveden pro potřeby statistiky a hodnocení úrovně regionů a pro stanovení výše a způsobu podpory z prostředků EU. V České republice se systém NUTS sestává z těchto úrovní:

- NUTS 0 = stát,
- NUTS 1 = území státu,
- NUTS 2 = regiony soudržnosti,
- NUTS 3 = kraj,
- NUTS 4 = okres,
- NUTS 5 = obec.

O řízení cestovního ruchu a strategii regionálního rozvoje se stará stát (NUTS 1), v ČR prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj (MMR). Propagaci státu zajišťuje dceřiná organizace MMR – Česká centrála cestovního ruchu (CzechTourism), která má za úkol nejrůznějšími prostředky, jako jsou účasti na mezinárodních veletrzích cestovního ruchu či pořádání různých akcí, propagovat Českou republiku jako destinaci na mezinárodní úrovni.

Vedle těchto oficiálních členění, dle systému NUTS, existuje ještě řada členění území. Prvním příkladem jsou mikroregiony, což označuje území tvořené správními obvody několika obcí, které se sdružily za účelem dosažení společných cílů. Jedná se zejména o rozvoj oblastí, na kterých se představitelé mikroregionů dohodnou, a na něž mohou poté čerpat finanční prostředky ze zdrojů národních i evropských. Dalším příkladem členění území jsou turistické regiony, které se dále mohou členit na turistické oblasti. Toto členění provedla Česká centrála cestovního ruchu (CzechTourism) za účelem propagace a regionální koordinace turistické nabídky. Dále na našem území existují euroregiony, což jsou oblasti přeshraniční spolupráce (K. Ryglová, 2011).

Destinace může v cestovním ruchu představovat určitou oblast, region či stát, oplývající atraktivitami a turistickou infrastrukturou. M. Palatková (2006, s. 16) ve své knize představuje destinaci cestovního ruchu jako *„svazek různých služeb, koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu (atraktivitu) místa nebo oblasti. Atraktivita destinace tak představují podstatu destinace a hlavní motivační stimul návštěvnosti destinace.“*

Destinací a převážně jejím managementem se zabývá i autor K. Nejdrl (2011). V své publikaci specifikuje destinaci jako geografický prostor, který má účastníkům cestovního ruchu přinést uspokojení potřeb souvisejících s účastí na cestovním ruchu, aby tak účastníci získali komplexní užitek. Destinace je produktem i jednotkou hospodářské soutěže, a proto musí být strategicky řízena.

3.4 Potenciál cestovního ruchu

Termínem potenciál se obecně rozumí souhrn schopností či možností něco udělat nebo být způsobilý k výkonu. Potenciál cestovního ruchu definuje Výkladový slovník cestovního ruchu jako *„souhrnnou hodnotu všech předpokladů cestovního ruchu, při jeho kvantitativním hodnocení oceněná na základě bodovací škály, snižená o zápornou hodnotu negativních faktorů rozvoje cestovního ruchu“*. Mezi tyto negativní faktory patří špatný stav životního prostředí, nízká kvalita vzduchu, znečištění moře a pláží, nedostatečná kvalita a množství vody, časté živelné události, vysoká kriminalita, nestabilní politická situace a výskyt přenosných nemocí (J. Zelenka, M. Pásková, 2012, s. 433).

Potenciál v cestovním ruchu lze rozdělit na primární, sekundární a terciární. Primární sektor zahrnuje přírodní a kulturně historické předpoklady. Sekundární sektor zahrnuje fungující objekty infrastruktury a širokou nabídku služeb. Terciární sektor může zahrnovat

úroveň řízení a organizace cestovního ruchu, podporu rozvoje, destinační marketing a statistiku cestovního ruchu (A. Wahla, 2011).

Potenciál cestovního ruchu utvářejí faktory, které můžeme členit na selektivní, lokalizační a realizační. Selektivní, neboli stimulační faktory, mají prvotní postavení v rozvoji cestovního ruchu. Dělí se na objektivní a subjektivní. Mezi objektivní faktory patří politická struktura a z ní odvozená vnitropodniková situace, ekonomické předpoklady zahrnující například dosaženou životní úroveň, objem volného času, demografické skutečnosti a kvalita životního prostředí. Mezi subjektivní faktory lze zahrnout řadu psychologických pohnutek ovlivněných módností, úrovní obyvatel, reklamou, propagací a vlastními zážitky.

Potenciál cestovního ruchu ovlivňují také lokalizační faktory. V. Hrala (2002, str. 17) říká, že tyto faktory „*rozhodují o funkčním využití konkrétní oblasti (střediska) cestovním ruchem z hlediska přírodních možností a charakteru a kvality společenských podmínek či atraktivit a v souhrnu tvoří fyzickou a objektivní základnu pro uspokojování poptávky po cestovním ruchu.*“ Lokalizační faktory můžeme rozdělit na přírodní a společenské. Mezi přírodní faktory, které utvářejí potenciál cestovního ruchu, patří klimatické podmínky, hydrologické poměry, reliéf, flóra a fauna. Společenské faktory utváří touha po poučení a zábavě a můžeme je rozdělit takto:

- kulturně historické památky, jež mají mezi společenskými atraktivitami největší význam. Můžeme zde zahrnout různá architektonická díla jednotlivých slohů, technické stavby, historická jádra měst, objekty výtvarného umění (sochy, obrazy), stavby a památníky vojenských bitev aj.,
- kulturní zařízení a akce, kam jsou zahrnuty galerie, muzea, festivaly, koncerty a další společenské akce,
- sportovní a zábavní zařízení a akce, což souvisejí s účastí na olympijských hrách, mistrovstvích světa různých sportů, fotbalových hokejových a jiných sportovních akcí, karnevalech, býčích zápasech a také s návštěvou zábavních parků.

Dále ovlivňují potenciál cestovního ruchu realizační faktory, které umožňují dosáhnoutí a využití turistických oblastí. Jsou to služby dopravní, ubytovací, stravovací aj. (V. Hrala, 2002).

3.5 Kulturně historický potenciál cestovního ruchu

V této podkapitole bude podrobněji rozebírána charakteristika kulturně historického potenciálu, jež patří mezi společenské faktory tvořící potenciál cestovního ruchu, jelikož je toto téma hlavním obsahem bakalářské práce. Dále se text bude věnovat definování a popisu kulturních a historických památek a jejich ochraně.

E. Heřmanová a P. Chromý (2009, s. 182) definují kulturně historický potenciál jako *„soubor dosud neznámých nebo známých, ale nevyužívaných nebo nedostatečně využívaných kulturních artefaktů, objektů či zařízení, které pro danou oblast představují určitou rozvojovou rezervu, často i určité lokální či regionální specifikum a tím i potenciální konkurenční výhodu. Pod pojmem kulturně historický potenciál si tedy lze představit neznámou nebo je okrajově využívanou součást kulturního dědictví či infrastruktury, u které existují předpoklady pro efektivnější využití.“*

Kulturně historický potenciál se dá ovšem také definovat jako soubor jak nemovitých, tak i movitých kulturních a historických památek, které představují pro danou oblast možnost rozvoje cestovního ruchu, či již v cestovním ruchu zaujímají určitou pozici.

Základem existence kulturně historického potenciálu je kulturní a historické dědictví. *„Kulturními památkami jsou věci nemovité i movité (nebo jejich soubory), které jsou významným dokladem historického vývoje života společnosti, životního způsobu a životního prostředí v dané době, a to od nejstarších dob do současnosti. Tyto věci jsou projevem tvůrčích schopností a práce člověka a mají hodnotu historickou, uměleckou, technickou, vědeckou či revoluční. Kulturními památkami jsou také věci (nemovité či movité), které mají vztah k významné osobnosti nebo historické události.“*²

Nejrozsáhlejší skupinu tvoří nemovité památky, ke kterým patří hrady, zámky, tvrze, hradní zříceniny, sakrální stavby a světské stavby, lidová architektura, technické a vojenské stavby, kapličky, boží muka, sochy aj. Jejich rozmístění ovlivňuje mnoho faktorů, např. politicko- historický vývoj, úroveň ekonomického rozvoje, míra urbanizace, sociální situace a sociální mikroklima jednotlivých oblastí, převažující materialistické či duchovnější zaměření společnosti, přírodní podmínky aj. Movité památky zahrnují umělecká výtvarná díla malířství, sochařství, díla uměleckého řemesla, liturgické předměty, hudební památky, technická díla, archeologické nálezy, aj.

² CZECH TOURISM: Turistický potenciál regionů. [online]. [cit. 2014-01-04]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/didakticke-podklady/2-turisticky-potencial-regionu/>

3.5.1 Ochrana památek

Počátek snahy o určitý druh ochrany památek sahá již do 18. století, kdy v rámci tehdejšího osvícenského absolutismu byla vytvořena nosná plocha pro vznik pravidel týkajících se ochrany památek. Nešlo však zatím o systematickou ochranu. Až za vlády Marie Terezie a jejích rozsáhlých reforem byly vydávány dekrety, tedy obecně závazná nařízení, které upravovaly povinnosti týkající se nálezů starožitností, dovozu a vývozu uměleckých děl a jiných cenných předmětů. Rakousko – Uhersko mělo ve své době nejmodernější památkové instituce v Evropě, což dokládá i vznik instituce Ústřední komise pro zajišťování a zachování památek v roce 1850. Z počátku se instituce zabývala památkami nemovitými, později rozšířila pole působnosti i na památky movité. Nově vzniklé Československo po zániku monarchie převzalo staré platné normy v oblasti ochrany památek a doplnilo je o další nařízení. Významný zlom v ochraně památek nastal za vlády prezidenta Edvarda Beneše, kdy byly vydány tzv. Benešovy dekrety. Po druhé světové válce přešly do státního vlastnictví stovky objektů, zejména hrady, zámky a historická jádra měst. Byly zřízeny Národní kulturní komise a roku 1950 prohlášeny první městské památkové rezervace. Památková péče ale nebyla podložena dostatečnou právní normou, a proto byl roku 1958 vypracován a vydán zákon o kulturních památkách. Vzhledem k vývoji státní památkové péče a kvalitativním a organizačním změnám byl přijat roku 1988 nový zákon o státní památkové péči, který byl podrobněji rozpracován a přesně vymezil, kdy je památka prohlášena za kulturní památku či národní kulturní památku, kdy je vyhlášena městská či vesnická památková rezervace či zóna a další náležitosti.³

V současnosti je tedy kulturní a historické dědictví v České republice chráněno zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči a je evidováno v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky. Existuje několik kategorií forem památkové ochrany: patří sem UNESCO památky, národní kulturní památky, archeologické památkové rezervace, městské památkové rezervace, vesnické památkové rezervace, ostatní památkové rezervace, městské a vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny.

Nejvýznamnějšími památkami ve světě jsou objekty pod záštitou organizace UNESCO. Ochranu památek na globální úrovni zajišťuje Organizace spojených národů pro vzdělávání, vědu a kulturu (anglická zkratka UNESCO) založená roku 1945. Tyto památky se evidují v Seznamu světového dědictví a jsou rozděleny do tří kategorií, na kulturní,

³ Ministerstvo kultury. *Ministerstvo* [online]. © 2007 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.mkr.cz/ministerstvo/default.htm>

přírodní a smíšené. Aby mohla být kulturní památka připsána na Seznam světového dědictví, musí splňovat nejméně jedno z následujících šesti kritérií:

- *„představovat mistrovské dílo lidského génia,*
- *vykazovat významnou vzájemnou výměnu lidských hodnot během určitého časového období nebo v určité kulturní oblasti světa, a to v oblasti rozvoje architektury nebo techniky, monumentálního umění, urbanismu nebo krajinářství,*
- *být nositelem jedinečného nebo alespoň výjimečného svědectví o kulturních tradicích nebo civilizaci dosud existující nebo zaniklé,*
- *být vynikajícím příkladem určitého typu budovy nebo architektonického či technologického souboru nebo krajiny, jež ilustruje určité významné období historie lidstva,*
- *být vynikajícím příkladem tradičního lidského osídlení nebo využívání půdy, typického pro určitou kulturu či kultury, a to zvláště v případě, kdy by tyto prvky mohly být narušeny v důsledku vzniku nevratných změn,*
- *být přímo či hmatatelně spojeno s událostmi nebo živými tradicemi, myšlenkami či vírou, uměleckými a literárními výtvary výjimečného celosvětového významu.“⁴*

V České republice zpracovává podklady pro nominace českých kulturních památek na Seznam světového dědictví Národní památkový ústav z pověření Ministerstva kultury. Od roku 1992 se na seznam UNESCO památek postupně přidalo i 12 českých památek, mezi které patří i sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci (E. Heřmanová a P. Chromý, 2009).

Další formou ochrany je prohlášení památky za národní kulturní památku. Tyto památky jsou nejvýznamnějšími a nejhodnotnějšími kulturními památkami v České republice a za národní dědictví je prohlašuje vláda. Podnět k prohlášení památky za národní kulturní památku může podat každý občan ministerstvu kultury. K 10. 1. 2014 se v České republice eviduje 272 národních kulturních památek, jejich seznam je zveřejněn na internetových stránkách Národního památkového ústavu. Nejvíce se jich nachází v městech Praze, Brně a Olomouci.

K dalším způsobům ochrany patří prohlášení území za památkovou rezervaci či zónu. E. Heřmanová a P. Chromý (2009, s. 170) ve své publikaci uvádějí, že zákon

⁴ Národní památkový ústav. *UNESCO* [online]. 2010, 16. 9. 2013 [cit. 2014-04-20]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/zakony-mezinarodni-dokumenty/mezinarodni-dokumenty/unesco/>

č. 20/1987 Sb. definuje památkovou rezervaci jako „*území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů.*“ Podle charakteru chráněného území se dělí památkové rezervace na městské, venkovské, archeologické a ostatní. Ochrana území jako památkové rezervace je na vyšším stupni než památková zóna a je jich v České republice méně. Území prohlašuje za památkovou rezervaci vláda dle legislativních podmínek. Památkové rezervace ochraňují kulturní památky, ale i ostatní objekty a plochy jako historický půdorys sídla, urbanistickou strukturu, uliční interiéry, historické podzemní prostory, historické zahrady a parky, prvky drobné architektury aj. Ke dni 10. 1. 2014 je v České republice 111 památkových rezervací, z toho 40 městských památkových rezervací, 8 archeologických rezervací, 61 vesnických rezervací a 2 ostatní památkové rezervace.

Památková zóna je „*území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo části krajinného celku, které vykazuje významné kulturní hodnoty*“ (E. Heřmanová a P. Chromý, 2009, s. 170).

Tato forma ochrany může mít podobu městské, venkovské nebo krajinné památkové zóny. Od památkové rezervace se liší tím, že představuje nižší kategorii v ochraně hodnotného území. Ke dni 10. 1. 2014 je v ČR evidováno 483 památkových zón, z toho 19 krajinných, 253 městských a 211 vesnických.

3.6 Hodnocení potenciálu cestovního ruchu

Problematika hodnocení potenciálu je složitým jevem a existuje několik přístupů k jeho řešení. Hodnocením se zabývalo již několik autorů, mezi nimi i J. Bína (2010). Autor ve své práci Aktualizace potenciálu cestovního ruchu zpracoval na popud Ministerstva pro místní rozvoj turistický potenciál na území České republiky. Věnuje se zde potenciálu jednotlivých oblastí obcí s rozšířenou působností a tento potenciál hodnotí ve stanovených kategoriích (tabulka 3.1), což bude využito v této práci pro hodnocení potenciálu cestovního ruchu okresu Olomouc. Ve své práci seskupuje segmenty potenciálu cestovního ruchu do dvou dílčích potenciálů, jimiž jsou potenciál atraktivit cestovního ruchu a potenciál ploch a linií ovlivňujících cestovní ruch. Tato práce se bude zabývat potenciálem atraktivit s kulturně historickým předpokladem, za použití bodového hodnocení podle uvedené tabulky. Suma bodů poté vypovídá o důležitosti obce. Atraktivity zahrnují jak přírodní, tak kulturně historické objekty, které jsou v tabulce diferencovány do dvou až tří stupňů, podle

významnosti. Budou tedy uvažovány pouze atraktivity kulturně historické a budou diferencovány dle kritérií, které jsou uvedeny v tabulce číslo 3.2.

Tabulka 3.1 – Bodové hodnoty atraktivit a jejich významových stupňů⁵

Kulturně historická atraktivita cestovního ruchu	Významový stupeň			Nediferencováno
	A	B	C	
Historický městský soubor	60	30		
Historický vesnický soubor	40	20		
Zámek	65	45	15	
Hrad, tvrz, zřícenina	60	40	15	
Křesťanská sakrální památka	60	40	15	
Židovská památka	60	40	15	
Vojenská památka	55	25		
Pietní památník	50	20		
Technická památka	55	25	10	
Archeologická památka	40	20		
Historické podzemí				40
Muzeum, galerie	50	25	10	
Muzeum v přírodě, skanzen	60	30		
Přidaná hodnota: památka UNESCO				100

Zdroj: zpracováno dle J. Bíny

Atraktivity se statutem národní kulturní památky jsou zahrnuty do kategorie A, u dalších památek je použit odhad obecného významu atraktivity pro cestovní ruch. V České republice existuje řada drobných zámků, městských i vesnických kostelů, menších tvrzí či hradních zřícenin a dalších drobných atraktivit, které v cestovním ruchu nefigurují, a proto nejsou v práci zahrnuty. Znamená to tedy, že i atraktivity zařazené v tabulce do nejnižší kategorie musí být známé a navštěvované.

Tabulka 3.2 – Kritéria diferencování kulturně historických atraktivit

	A	B	C
Historické městské soubory	městské památkové rezervace	městské památkové zóny	
Historické vesnické soubory	vesnické památkové rezervace	vesnické památkové zóny	

⁵ BÍNA, Jan. Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice. [online]. 2010 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/cestovniuruch/potencialCR/PotencialCR-text.pdf>

Zámky	zámky se statutem národní kulturní památky	zámky s průvodcovskými prohlídkami	jiné významné zámky
Hrady, tvrze, zříceniny	hrady, zříceniny se statutem národní kulturní památky	hrady, tvrze, zříceniny s průvodcovskými prohlídkami nebo upravené pro prohlídku	jiné významné hrady, tvrze, zříceniny
Křesťanské sakrální památky	kostely, kláštery, kaple se statutem národní kulturní památky	kostely, kláštery, kaple s průvodcovskými prohlídkami nebo upravené pro prohlídku	jiné významné kostely, kláštery, kaple
Židovské památky	židovské památky se statutem národní kulturní památky	židovské památky s průvodcovskými prohlídkami nebo upravené pro prohlídku	jiné významné židovské památky
Vojenské památky	vojenské památky se statutem národní kulturní památky	jiné významné vojenské památky	
Pietní památníky	pietní památníky se statutem národní kulturní památky	jiné významné pietní památníky a vojenské hřbitovy	
Technické památky	technické památky se statutem národní kulturní památky	technické památky s průvodcovskými prohlídkami nebo upravené pro prohlídku	jiné významné technické památky
Archeologické památky	archeologické památky se statutem národní kulturní památky	jiné významné archeologické památky	
Historické podzemí	podzemní areály s průvodcovskými prohlídkami		
Muzea, galerie	muzea, galerie celostátního významu, popř. se statutem národní kulturní památky	muzea, galerie oblastního významu, popř. s turisticky atraktivním zaměřením	ostatní muzea, galerie
Muzea v přírodě, skanzeny	muzea v přírodě, skanzeny celostátního významu	ostatní muzea v přírodě, skanzeny, expozice v původních objektech	
Přidaná hodnota	Památky UNESCO		

Zdroj: zpracováno dle J. Bíny

4 Charakteristika okresu Olomouc

Okres Olomouc leží v zeměpisném středu Moravy ve východní části České republiky. Svou rozlohou 1 620 km² je největší z pěti okresů Olomouckého kraje. Pro okres Olomouc je typická nížinná oblast, převážná část okresu leží v nížině Hornomoravského úvalu. Největší plochu okresu tvoří plochá a úrodná oblast, která se označuje jako Haná. Na severovýchodě se rozkládá oblast Moravské brány, ohraničené Oderskými vrchy, na západě se rozprostírá Dražanská vrchovina. Na území okresu se nachází Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví, která se rozkládá v okolí hlavního toku okresu, řeky Moravy. Na okraji CHKO se nacházejí Javoříčské a Mladečské jeskyně.

Historie Olomoucka je bohatá. Území dnešního okresu patří k nejstarším osídleným územím u nás. Nejčastější nálezy pocházejí z doby lužické kultury, významné bylo také osídlení slovanskými národy v době Velkomoravské říše. Město Olomouc bylo od počátku dějin správním centrem Moravy, bylo také sídlem přemyslovských knížat a biskupů. Ve 13. století vznikla další významná města, jako je Uničov, Litovel. V minulosti byla oblast okresu charakteristická především zemědělstvím, vznikající podniky byly vesměs potravinářské. Tento charakter si oblast z velké části zachovala dodnes. Turistický potenciál okresu Olomouc ovlivňuje zejména jeho poloha, ležící v oblasti Hané. Haná má specifické lidové zvyky a venkovskou architekturu. Je považována za jednu z nejvýraznějších národopisných oblastí na Moravě. Hanácké vesnice jsou rozlehlé a výstavné, příkladem je soubor lidové architektury v obci Příkazy.

Tabulka 4.1 – Počet obyvatel v obcích s rozšířenou působností

ORP	Počet obcí	Počet obyvatel ⁶
Olomouc	45	161 237
Litovel	20	23 654
Šternberk	21	23 732
Uničov	10	22 878

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ

V okrese Olomouc se celkem nachází 96 obcí, z toho 6 měst a 3 městyse. Na území okresu také leží vojenský újezd Libavá, který se svou rozlohou řadí mezi největší a zároveň nejobydlenější vojenské újezdy v České republice. Se zánikem okresních úřadů roku 2003 se samosprávné celky pro účely státní správy rozdělily na správní obvody obcí s rozšířenou

⁶ Údaje o počtu obyvatel dle sčítání lidu v roce 2011

působností (ORP). V okrese Olomouc patří mezi obce s rozšířenou působností města Olomouc, Litovel, Uničov a Šternberk, které jsou uvedeny v tabulce 4.1 s počtem náležejících obcí a s počtem obyvatel.

Pro hodnocení kulturně historického potenciálu je okres Olomouc rozdělen na části uvedené v tabulce 4.2. Jsou zde uvedeny obvody obcí s rozšířenou působností a obce náležející do tohoto obvodu. Zvýrazněné obce mají turistické atraktivity tvořící kulturně historický potenciál a tyto obce budou v práci dále hodnoceny.

Tabulka 4.2 – Obce okresu Olomouc

ORP	Obce náležející do obvodu obcí s rozšířenou působností
OLOMOUC	Bělkovice-Lašťany, Blatec, Bohuňovice, Bukovany, Bystročice, Bystrovany, Daskabát, Dolany, Doloplazy, Drahanovice , Dub nad Moravou , Grygov, Hlubočky, Hlušovice, Hněvotín, Horka nad Moravou, Charváty, Kožušany-Tážaly, Krčmaň, Křelov-Břuchotín, Liboš, Loučany, Luběnice, Lutín, Majetín, Mrsklesy, Náměšť na Hané , Olomouc , Přáslavice, Příkazy , Samotíšky, Skrbeň, Slatinice, Suchonice, Svěsedlice, Štěpánov, Těšetice , Tověř, Tršice, Ústín, Velká Bystřice, Velký Týnec, Velký Újezd, Věrovany, území vojenského újezdu Libavá
LITOVEL	Bílá Lhota, Bílsko, Bouzov , Červenka, Dubčany, Haňovice, Cholina , Litovel , Loučka, Luká , Měrotín , Mladeč , Náklo, Olbramice, Pňovice, Senice na Hané, Senička , Slavětín, Střeň, Vilémov
ŠTERNBERK	Babice, Domašov nad Bystřicí, Domašov u Šternberka, Hlásnice, Hnojice, Horní Loděnice, Hraničné Petrovice, Huzová, Jívová, Komárov, Lipina, Lužice, Mladějovice, Moravský Beroun , Mutkov, Norberčany, Řídeč, Strukov, Šternov, Šternberk, Žerotín
UNIČOV	Dlouhá Loučka, Lipinka, Medlov, Nová Hradečná, Paseka, Šumvald, Troubelice, Újezd, Uničov , Želechovice

Zdroj: vlastní zpracování

5 Kulturně historické objekty v okrese Olomouc a jejich potenciál

V této kapitole bude řešen kulturně historický potenciál v okrese Olomouc. Okres je rozdělen do čtyř částí podle obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP). V jednotlivých obvodech ORP jsou vybrány ty obce, které disponují atraktivitami přitahujícími turisty (viz tabulka 4.2). Následně jsou tyto atraktivity přiřazeny příslušné obci a obodovány dle tabulky 3.1. Obce jsou seřazeny v abecedním pořadí.

5.1 Olomouc – obec s rozšířenou působností

Na území ORP Olomouc se nachází 45 obcí, z toho v šesti obcích se nacházejí kulturně historické atraktivity významné v cestovním ruchu. Dominantní postavení má město Olomouc, které se pyšní mimo jiné také památkou zahrnutou na seznam památek UNESCO (sloup Nejsvětější Trojice). Správnímu celku ORP Olomouc bylo po přiřazení atraktivit do příslušných kategorií uděleno celkově 990 bodů.

Tabulka 5.1 – Kulturně historické atraktivity na území ORP Olomouc

Obec	Kulturně historické atraktivity	A	B	C	Body
Drahanovice	Hrad, tvrz, zřícenina			1	15
	Muzeum, galerie			1	10
Dub nad Moravou	Křesťanská sakrální památka		1		40
Náměšť na Hané	Zámek		1		45
	Muzeum, galerie			1	10
Olomouc	Historický městský soubor	1			60
	Hrad, tvrz, zřícenina	1			60
	Křesťanská sakrální památka	2	5	2	350
	Vojenská památka		1		25
	Technická památka		1		25
	Muzeum, galerie	2	2	1	160
	Památka UNESCO	1			100
Příkazy	Historický vesnický soubor	1			40
	Muzeum v přírodě, skanzen		1		30
Těšetice	Historický vesnický soubor		1		20
CELKEM BODŮ	990				

Zdroj: vlastní zpracování

Drahanovice

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1322. Nejvýznamnější památkou obce je čtyřboká pětipatrová stavba **Černá věž**, jež je pozůstatkem gotické tvrze z 13. až 14. století. Na konci 15. století byla tvrz přestavěna v renesančním stylu. Během třicetileté

války byla tvrz výrazně poničena a na začátku 19. století byl celý areál, s výjimkou Černé věže, zbourán. Věž je dnes 28 m vysoká a zachovaly se na ní renesanční a barokní klenby. V blízkosti věže je nově vybudován kulturní areál, kde se pořádají nejrůznější akce. Tvrz je zařazena do kategorie C s počtem bodů 15. V jejích prostorách je umístěna stálá **expozice** Vlastivědného muzea Olomouc, která vypovídá o historii obce a okolí. Výstava je taktéž zařazena do kategorie C a náleží jí 10 bodů. Celkem pro obec 25 bodů.

Dub nad Moravou

Dominantou městyse je barokní **chrám Očištění panny Marie**. Poutní chrám byl postaven na místě původního kostela roku 1470. V roce 1727 zde byl umístěn obraz Panny Marie, tzv. černá byzantská Madona, před kterým se udála četná uzdravení. Kostel je jednolodní, dvoupatrový, obestavěný krytým podloubím a průčelí kostela je ozdobeno několika sochami. Poutě do tohoto kostela mají tradici již od poloviny 18. století. Kostel je zařazen do kategorie B. Díky své významnosti v poutním cestovním ruchu mu náleží 40 bodů.

Obrázek 5.1 – Tvrz Drahanovice, chrám Dub n. Moravou, zámek Náměšť na Hané

Zdroj: www.strednimorava-tourism.cz/

Náměšť na Hané

Městys Náměšť na Hané se může pyšnit unikátní zámek, který stojí na místě původní gotické tvrze. V 16. století byla tvrz přestavěna rodem Harrachů na renesanční **zámek**, později byl zámek upraven v barokním slohu. Rod Harrachů poté nechal vybudovat pozdně barokní Horní zámek a rozsáhlý park kruhovitěho tvaru, z kterého do čtyř směrů dle světových stran vycházejí lipové aleje. Tímto uspořádáním se zámek s parkem stal ve střední Evropě unikátním. Dolní zámek byl později přeměněn na textilní manufakturu a Horní zámek upraven v raném stylu francouzského klasicismu. Dnes je interiér vybaven dobovým nábytkem a zdobený štukováním. Prohlédnout si lze také empírovou zámeckou

kapli. Na zámku se také pořádá mnoho zábavných a poučných akcí. Zámek je zařazen do kategorie B s 45 body. V areálu zámku se nachází výstavy jako je vzácná sbírka porcelánu, expozice kočárů olomouckých biskupů a arcibiskupů z 18. až 20. století, výstava historických dětských kočárků a galerie moderního umění. Tyto **expozice** jsou zařazené do kategorie C s počtem bodů 10. Celkem obci náleží 55 bodů.

Olomouc

Dominantní postavení z hlediska kulturně historických atraktivit má v obvodu ORP Olomouc nepochybně město Olomouc. Okresní a zároveň krajské město Olomouckého kraje má bohatou historii, je historickou metropolí Moravy, hospodářským a kulturním centrem Hané a tradičním církevním centrem. Území města bylo osídleno již v pravěkých dobách. Dnešní Olomouc vznikla již v 7. století. V roce 1017 bylo město připojeno k přemyslovskému státu a stalo se první rezidencí českých panovníků. Olomouc rostla a prosperovala až do příchodu Švédů v 17. století, kteří město značně poničili, a z původních třiceti tisíc obyvatel zbyly pouze dva tisíce. Město bylo prohlášeno **městskou památkovou rezervací** v roce 1971 a dnes je druhou největší památkovou rezervací v České republice. MPR zahrnuje unikátní soubor kašen patřící mezi národní kulturní památky, morové sloupy, měšťanské domy, sochy, radnici s orlojem, kostely, dominikánský klášter a další kulturní památky. MPR patří do kategorie A s počtem bodů 60.

Obrázek 5.2 – Olomoucký hrad s kostelem sv. Václava

Zdroj: <http://tourism.olomouc.eu/sights/olomouc-castle/cs>

Olomoucký hrad spolu s dómem sv. Václava jsou národní kulturní památkou od roku 1962. Areál zahrnuje Přemyslovský palác, katedrálu sv. Václava, hradby, kaple sv. Stanislava, kaple sv. Anny, kaple Panny Marie Ochránitelky, areál kapitulního děkanství, kde dnes sídlí Arcidiecézní muzeum. Olomoucký hrad byl vybudován v 11. století rodem Přemyslovců, kteří zde měli sídlo. První zděnou stavbou byl kostel sv. Václava, poté byl vybudován románský Přemyslovský palác. Po vyvraždění Přemyslovců

sloužil hrad biskupům jako sídlo kapituly. Od 17. století postupně přibýly další stavby, raně barokní kaple sv. Anny a kaple sv. Barbory. Ke konci 19. století následovala pseudogotická přestavba, kdy věž kostela sv. Václava vyrostla do výšky 100 metrů a dnes je tedy nejvyšší věží na Moravě. V románském přemyslovském paláci dnes můžeme obdivovat ornamentální výzdobu, sbírku archeologických nálezů aj. Komplex olomouckého hradu je zařazen do kategorie A, náleží mu 60 bodů.

Národní kulturní památka **Klášter Hradisko** je bývalý benediktinský klášter, založený v roce 1078. Stavba, která se rozprostírá se na ploše více než jednoho hektaru, je čtyřkřídlá, obdélníkového půdorysu a vnitřní příčné křídlo dělí budovu na konvent, ve stylu italského manýrismu. Dnes zde sídlí vojenská nemocnice. V rámci prohlídky lze shlédnout knihovnu, slavnostní sál, Tereziánský pokoj, kostel sv. Štěpána, Andělské schody, věž, sousoší sv. Jana Nepomuckého a také malby v interiéru od umělce J. Trögera. Klášter je zařazen mezi křesťanské sakrální památky kategorie A s počtem bodů 60, protože je národní kulturní památkou.

Obrázek 5.3 – Klášter Hradisko, Kostel sv. Mořice, Bazilika na sv. Kopečku

Zdroj: <http://tourism.olomouc.eu/sights/cathedrals-churches-and-chapels/cs>

Další národní kulturní památkou ve městě Olomouc je proboštský **kostel sv. Mořice**, největší gotický kostel na Moravě. Stavba kostela začala roku 1412. Začátkem 18. století kostel vyhořel, a tak je dnes vnitřní zařízení převážně barokní. Ke vzácnostem patří gotické sousoší Kristus na Olivetské hoře z 15. století, největší a nejceněnější varhany v Evropě, ale také věž kostela vysoká 46 metrů. Kostel je zařazen do kategorie A, náleží mu 60 bodů.

Mezi další, neméně významné sakrální památky města, patří **bazilika minor Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku**. Patří mezi nejvyhledávanější poutní místa v České republice. Původně na místě dnešní bazilika stála kaple, postavená na vlastní náklady obchodníkem Janem Andryškem, kterému se na místě zjevila ve snu Panna Marie.

Po vypálení Švédy zde byla postavena prostornější kaple, která však poutníkům nestačila, a proto zde premonstráti z kláštera Hradisko vybudovali barokní chrám. Roku 1995 navštívil chrám papež Jan Pavel II., který ho prohlásil za baziliku minor, což je čestný titul udělovaný významným poutním místům evropského významu. K dalším významným sakrálním památkám na území města Olomouc patří poutní kaple sv. Jana Sarkandra, kostel Panny Marie Sněžné, kostel sv. Michala a Dominikánský kostel. U všech těchto sakrálních památek je nabízena průvodcovská služba, proto jsou zařazeny do kategorie B. Na místě dnešní poutní **kaple sv. Jana Sarkandra** původně stála městská věznice. Zde byl vyslýchán umučen Jan Sarkander a na jeho počest zde byla postavena v 18. století barokní kaple, později novobarokně rekonstruována. Sv. Jan Sarkander nevyzradil při mučení zpovědní tajemství, a proto byl prohlášen za svatého. V podzemí se ukrývá skřípec, na němž byl mučen a před kaplí je novodobá fontána Pramen živé vody sv. Jana Sarkandra. Barokní **kostel Panny Marie Sněžné** byl postaven roku 1712. Tato stavba s monumentální dvouvěžovým průčelím byla součástí tehdejšího komplexu jezuitských budov. Vstupní portál je zdobený sloupy a balkonem. **Chrást sv. Michala** pocházející ze 13. století byl původně gotický, utrpěl však za třicetileté války značné poškození a proto byl barokně přestavěn. Jednolodní stavba si ale dochovala původní gotickou věž z 15. století a v interiéru lze zhlédnout bohatou sochařskou a malířskou výzdobu. **Dominikánský kostel** neboli kostel Neposkvrněného početí Panny Marie, byl vysvěcen roku 1468 za přítomnosti uherského krále Matyáše Korvína. Dochoval se téměř v původní podobě, interiér zdobí několik pozdně gotických nástěnných maleb. Kostel spolu s klášteřem stojícím vedle kostela patří konventu dominikánů. Každá sakrální památka kategorie B má přiděleno 40 bodů, dohromady má tedy těchto pět sakrálních památek celkem 200 bodů.

Do kategorie sakrálních památek s významovým stupněm C ve městě Olomouc můžeme zařadit Červený kostel a kostel sv. Gorazda. Inspiračním zdrojem při stavbě **sv. Gorazda** byla architektura ruské provenience. Dominantní věž kostela je osmiboká, zakončená cibulovitou pozlacenou bání s křížem. Kostel je pravoslavný a pochází z roku 1937. Interiér kostela je bohatě vyzdobený. Novogotický **Červený kostel**, který původně náležel německým evangelíkům, pochází z počátku 20. století. Jeho věž je vysoká 55 metrů. Dvěma kostelům kategorie C náleží dohromady 30 bodů.

Obrázek 5.4 – Olomoucká pevnost (Křelov, Terežská brána, Korunní pevnůstka)

Zdroj: <http://tourism.olomouc.eu/sights/olomouc-fortress/cs>

Olomouc měla v minulosti velmi významné postavení, sídlilo zde mnoho rodů i zemské úřady. Bohužel po zdemolování města švédskými vojsky zemské úřady přesídlily do Brna a město tak začalo ztrácet na významu. Po delší době se však opět dostávalo do popředí a roku 1655 ho císař František III. prohlásil za pevnostní město. Začala se tak budovat rozsáhlá císařsko-královská **olomoucká pevnost**. Pevnost sestávala z příkopů napájených z řeky Moravy, hradeb, bastionů (část vystupující z opevnění, kde byli umístěni střelci), fortů (samostatná pevnůstka) a vstup do města byl možný pouze čtyřmi branami. Stavba byla dokončena koncem 18. století, kdy také odolala nájezdům pruské armády. Od druhé poloviny 19. století se však město snaží pevnost postupně bourat, dnes můžeme vidět pozůstatky této pevnosti, z nichž nejzajímavější jsou forty v Radíkově, Křelově, Korunní pevnůstka, Terežská brána aj. Olomoucké opevnění je zařazeno do vojenských památek kategorie B s počtem bodů 25.

Důležitou a zajímavou technickou památkou ve městě je **orloj** na radnici v centru města, tento druhý největší orloj v České republice pochází z 15. století. Orloj ale prošel v 50. letech 20. století přestavbou, a podstatně změnil svou podobu ve stylu socialistického realismu. Původně byli na orloji apoštolové, po rekonstrukci je nahradily postavy znázorňující pracující třídu. Jsou zde také znázorněny práce typické pro jednotlivá roční období. Technická památka je zařazena do kategorie B s 25- ti body.

Ve městě je také řada zajímavých muzeí. Mezi nejvýznamnější patří muzeum umění, které má pod záštitou **Arcidiecézní muzeum a Muzeum moderního umění**. Arcidiecézní muzeum dokumentuje stavební a umělecký vývoj v místě Přemyslovského hradu po celé tisíciletí, zajímavé jsou také interiéry různých slohů a obrazy sbírané od 16. století olomouckými biskupy. Stálou expozici tedy tvoří přes 300 děl, včetně slavné Šternberské madony nebo kočáru biskupa Troyera. Muzeum moderního umění nabízí expozici české i

zahraniční výtvarné kultury 20. a 21. století. Muzeum umění je zařazeno do kategorie A, náleží mu 50 bodů. K dalším muzeím se řadí Veteran Arena – Muzeum historických automobilů, Arcibiskupský palác, Vlastivědné muzeum a Letecké muzeum. **Veteran Arena** je největší soukromé veřejně přístupné muzeum historických automobilů v České republice. Je zde více než sto exponátů, z nichž mnohé jsou posledními dochovanými exempláři. Díky svému postavení v České republice je zařazeno do kategorie A s počtem bodů 50. Do muzeí můžeme také zahrnout **Arcibiskupský palác**, který patří mezi významné raně barokní stavby na Moravě. V interiéru se dochovala původní barokní výzdoba. Pro veřejnost je přístupný okruh zahrnující historické reprezentační sály. Arcibiskupský palác je zařazen do kategorie B s počtem bodů 25. **Vlastivědné muzeum**, kde nalezneme až milion výstavních položek, ročně připravuje zhruba dvacet krátkodobých výstav a po celý rok nabízí stálé expozice, např. Ohrožené druhy rostlin, Příroda Olomouckého kraje, Olomouc – patnáct století města, Olomoucká universita a další. Je zařazeno do kategorie B s 25- ti body. **Letecké muzeum** nabízí ke zhlédnutí mnoho exponátů vrtulových a proudových letadel, které používalo československé letectvo. Město poskytlo na výstavu dva hangáry, vzniká zde také restaurátorská dílna, letecký depozitář a archiv. Muzeum je zařazeno do kategorie C s deseti body. Celkově náleží muzeím ve městě Olomouc 160 bodů.

Obrázek 5.5 – Orloj, Arcibiskupský palác, Sloup Nejsvětější Trojice

Zdroj: www.strednimorava-tourism.cz/

Poslední a nejdůležitější atraktivitou města Olomouc je památka v centru města zapsaná na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO, **Sloup Nejsvětější Trojice**, jež je zaručeně velkým lákadlem a ke kulturně historickému potenciálu města přispívá 100 body. Autorem monumentálního díla s bohatou plastickou výzdobou je zejména Václav Render, ale na sochařské výzdobě se podílela řada dalších umělců jako například Ondřej Zahner či Šimon Forstner. Hlavním tématem barokního díla je oslava církve a víry. Památka vznikla v polovině 18. století a dnes je se svou výškou 32 metrů nejvyšším barokním sousoším v ČR. Rozkládá se na kruhovém půdorysu o průměru 17 m. Výzdobu sloupu tvoří

18 soch světců, 12 figur světloňů, 6 reliéfů s postavami apoštolů, sousoší Nanebevzetí Panny Marie a vrcholové pozlacené sousoší Nejsvětější Trojice. Mezi sochami se nachází i sv. Jan Sarkander, jehož umístění na sloup bylo v tehdejší společnosti výjimečné a nezvyklé. Ve spodní části sloupu je přístupná kaple, která ukrývá reliéfy znázorňující biblické postavy Ábela, Kaina, Noema, Abraháma a Ježíšovu smrt na kříži. V pozadí jsou znázorněna města Jeruzalém a Olomouc. Vysvěcení sloupu v roce 1754 se účastnila císařovna Marie Terezie. Městu Olomouc bylo celkově za atraktivitu přiděleno 780 bodů.

Příkazy

Jedinečným dokladem lidové architektury je soubor hliněných staveb v obci Příkazy, pojmenovaný **Hanácké skanzen Příkazy**. Zahrnuje 4 špaletové stodoly z 1. poloviny 19. století a hanácký statek s obytnou a hospodářskou částí. Nalezneme zde také originální hanáckou hospodu, sbírku hraček, dobové zemědělské nástroje a ukázky řemesel. Skanzen je zařazen do kategorie B a náleží mu 30 bodů. Soubor lidové architektury a také další kulturní památky nacházející se v obci, jako je např. hasičská zbrojnice, socha sv. Jana Nepomuckého aj. patří do **vesnické památkové rezervace**. Tato byla vyhlášena v roce 1995. VPR je v tabulce zařazena do historického vesnického souboru kategorie A se 40 body. Celkový počet bodů pro obec 70.

Těšetice

V místní části obce Těšetice, v Ratajích, byla vyhlášena **vesnická památková zóna (VPZ)** v roce 1995 jako příkladný typ hanácké obce. Selská stavení si zde zachovala původní dispozice, včetně arkádových náspí, zahrad, okrasných zídek a špaletových stodol. VPZ patří do kategorie B s počtem bodů 20.

5.2 Litovel – obec s rozšířenou působností

Na území správního obvodu města Litovel, obce s rozšířenou působností, se nachází 20 obcí. V šesti obcích nalezneme kulturně historické atraktivity s turistickým potenciálem. Nejvíce památek má město Litovel, nejzajímavější památkou je národní kulturní památka hrad Bouzov. Správnímu celku ORP Litovel bylo po přiřazení atraktivit do příslušných kategorií uděleno celkově 315 bodů

Tabulka 5.2 – Kulturně historické atraktivity na území ORP Litovel

Obec	Kulturně historické atraktivity	A	B	C	Body
Bouzov	Hrad, tvrz, zřícenina	1			60
Cholina	Muzeum, galerie			1	10
	Křesťanská sakrální památka			1	15
Litovel	Historický městský soubor		1		30
	Hrad, tvrz, zřícenina			1	15
	Křesťanská sakrální památka			2	30
	Technická památka			1	10
	Muzeum, galerie	1		1	60
Luká	Pietní památník	1			50
Mladeč	Zámek			1	15
Senička	Historický vesnický soubor		1		20
CELKEM BODŮ	315				

Zdroj: vlastní zpracování

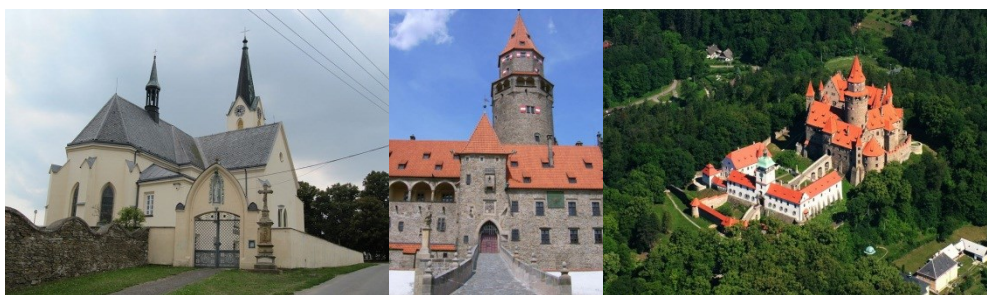
Bouzov

Dominantou oblasti ORP Litovel je romantický hrad v obci Bouzov. Hrad, který dnes patří k nejnavštěvovanějším památkám svého druhu, je také **národní kulturní památkou**. Nechal jej postavit roku 1317 Búzov z Búzova. Za pánů z Búzova měl hrad především obrannou funkci, později byl císařskou pevností a bylo zde vězení pro švédské zajatce. V 16. století hrad vyhořel a nově postaven byl až roku 1895, kdy jej arcivévoda Evžen přetvořil na letní šlechtické sídlo. V době nacistické okupace daroval Hitler hrad Bouzov Himmlerovi. Ten se zde usídlil s přepadovým oddílem SS, který ke konci války vypálil nedalekou obec Javoříčko. Interiér hradu je plně vybaven obrazy, uměleckými předměty, historickým nábytkem, kovářskou výzdobou aj. Součástí hradu jsou dva unikátní padací mosty a mříž, pozoruhodná je i novorenesanční kašna na nádvoří. Pořádá se zde řada společenských akcí a je také oblíbeným místem filmařů, natáčela se zde například pohádka O princezně Jasněnce a létajícím ševci nebo pokračování seriálu Arabela se vrací. Národní kulturní památka hrad Bouzov je v tabulce zařazena do kategorie A, náleží mu 60 bodů.

Cholina

V obci Cholina v budově obecního úřadu je umístěno **Hanácké národopisné muzeum**, kde je k vidění téměř tisíc exponátů, např. hanácké kroje, vitrína slavných rodáků, sbírka starých platidel z tuzemska i z ciziny, nálezy vykopávek, či nejrůznější písemnosti a sbírky cestovatele Emila Holuba. Vstupní prostor je zařízen jako selská jizba. Muzeum je zařazeno do kategorie C s 10 body. V obci se také nachází sakrální památka **kostel Nanebevzetí Panny Marie** z roku 1326, kam se od poloviny 17. století konaly poutě k zázračné plastice Panny Marie Cholinské. Kostel je zařazen do kategorie C s 15 body. Celkově je obci přiděleno 25 bodů.

Obrázek 5.6 – Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Cholině, hrad Bouzov

Zdroj: www.strednimorava-tourism.cz/

Litovel

Město Litovel leží na šesti ramenech řeky Moravy, proto se mu přezdívá Hanácké Benátky. **Městská památková zóna**, ochraňující střed města, byla vyhlášena roku 1992. Zahrnuje radnici s radniční věží, morový sloup z roku 1724, jež má stejného autora jako sousoší Nejsvětější Trojice v Olomouci Václava Rendera, měšťanské domy, kostel sv. Marka, kaple sv. Jiří, Sochovu vilu a další. Město je také proslulé svým pivovarnickým věhlasem. MPZ je zařazena do kategorie B s třiceti body.

V Unčovicích, místní části města Litovel, se nachází **goticko-renesanční tvrz** ze 14. století. Dnešní podobu získala přestavbou v 16. století, kdy ji vlastnil Hanuš z Biskupic. Poté vlastnilo tvrz město Olomouc, které pokračovalo v renesančních úpravách. V minulosti tvrz sloužila jako šenk a tančírna, později zde byla zřízena škola a kanceláře. Dnes je tvrz ve vlastnictví uničovského zemědělského družstva. Tvrz je zařazena do kategorie C a náleží jí 15 bodů.

K sakrálním památkám kategorie C ve městě Litovel patří kaple sv. Jiří a kostel sv. Marka. **Kaple sv. Jiří** je nestarší dochovanou památkou v Litovli. Byla postavena v 15. století pro česky mluvící obyvatele, a proto je někdy nazývána Českou kaplí. Kaple je zachována v původním gotickém stylu, zaklenuta síťovou klenbou, okna jsou zdobena plaménkovou kružbou. Unikátní jsou dochované cenné malby v interiéru. Od roku 2011 je kaple otevřena pro veřejnost a je možné ji opět navštívit. **Kostel sv. Marka** byl původně gotickou stavbou, dnes má podobu renesanční. V interiéru se nacházejí lavice s městským znakem z roku 1769. Kostel má stejné zasvěcení jako slavný chrám sv. Marka v Benátkách, protože se Litovel rozkládá na šesti ramenech řeky Moravy a nazývá se „Hanáckými Benátkami“. Památky si vysloužily celkem 30 bodů.

Obrázek 5.7 – Kaple sv. Jiří, Svatojánský most

Zdroj: www.strednimorava-tourism.cz/

K technickým památkám města se řadí **Svatojánský most** vedoucí přes řeku Moravu. Pochází z 16. století a tím se řadí k třetímu nejstaršímu funkčnímu kamennému mostu v České republice. Je 60 metrů dlouhý, tvořen sedmi oblouky a uprostřed mostu se nachází socha sv. Jana Nepomuckého. Most je zařazen do kategorie C s 10 body.

V Litovli se také nacházejí dvě muzea figurující v cestovním ruchu. Prvním je **muzeum harmonik**, zařazené díky svému významu do kategorie A s 50 body. V tomto největším muzeu harmonik ve střední Evropě se nachází 230 exponátů, starých až 150 let. Všechny nástroje jsou funkční a lze je vyzkoušet. Druhé muzeum, zařazené do kategorie C s 10 body, je **městské muzeum**. Zde je vystavena jak stálá expozice, která představuje řemesla z první poloviny 20. století, tak krátkodobé výstavy zaměřené na různá témata. Muzeím v tabulce náleží 60 bodů. Celkově má město Litovel 145 bodů.

Luká

V obci Luká, místní části Javoříčko, se nachází **pietní památník** obětem druhé světové války. Památník připomíná událost vypálení obce 5. května 1945 německými vojenskými oddíly, kdy přišlo o život 38 mužů, ženy a děti musely obec opustit. Tragédie dosud nebyla objasněna, ale předpokládá se, že vznikla kvůli styku obyvatel se členy partyzánské skupiny. Památník je národní kulturní památkou, tudíž je zařazen do kategorie A, náleží mu 50 bodů.

Mladeč

Původně lovecký zámek **Nové Zámky**, postavený v 2. polovině 16. století, byl přestavěn rodem Lichtenštejnů v roce 1690 na barokní zámek. Později sloužil jako lazaret a po požáru v roce 1805 byl empírově přestavěn. Na počátku 19. století přibyla řada okrasných staveb, např. obelisk Komín či besídka Templ. Dnes v areálu Nové Zámky sídlí ústav sociální péče. Součástí areálu je park v anglickém stylu s empírovými budovami. Zámek je zařazen do kategorie C s 15 body.

Senička

V obci Senička byla vyhlášena **vesnická památková zóna (VPZ)** v roce 1995. Zahrnuje náves s kaplí a sochou. VPZ je zařazena do kategorie B s 20 body.

Obrázek 5.8 – Pietní památník Javoříčko, Nové Zámky Mladeč

Zdroj: www.strednimorava-tourism.cz/

5.3 Šternberk – obec s rozšířenou působností

Na území ORP Šternberk se nachází 22 obcí, z nichž dvě obce disponují kulturně historickými atraktivitami s turistickým potenciálem. V tabulce 5.3 je uveden podrobný rozpis obcí s příslušnými body za atraktivity. Správnímu celku ORP Šternberk bylo uděleno celkově 170 bodů.

Tabulka 5.3 – Kulturně historické atraktivity na území ORP Šternberk

Obec	Kulturně historické atraktivity	A	B	C	Body
Moravský Beroun	Křesťanská sakrální památka			1	15
Šternberk	Historický městský soubor		1		30
	Hrad, tvrz, zřícenina	1			60
	Křesťanská sakrální památka		1		40
	Muzeum, galerie		1		25
	CELKEM BODŮ	170			

Zdroj: vlastní zpracování

Moravský Beroun

Dominantou města je farní **kostel Nanebevzetí Panny Marie**, který se pyšní nejstaršími varhanami na Moravě. Byl postaven roku 1610 jako evangelický renesanční kostel. V 19. století prošel rekonstrukcí ve stylu pozdního empíru. K výzdobě kostela patří oltář z první poloviny 19. století, socha Madony, výtvarně zdobené lavice z roku 1778 a dvě barokní plátna. Kostel je zařazen mezi křesťanské sakrální památky kategorie C a náleží mu 15 bodů.

Šternberk

Město Šternberk bylo prohlášeno **městskou památkovou zónou** roku 1992. K seznámení s historií a památkami v chráněné zóně zve město turisty na procházku městskou památkovou zónou s devíti zastaveními. Při prvním zastavení se turisté seznámí s předměstím a hradbami, druhé zastavení informuje o rušné třídě ČSA, třetí zastavení seznámí turisty s umělci, kteří se podíleli na utváření současné tváře města a čtvrté zastavení představí tkalcovské řemeslo. Páté zastavení se přesouvá na Hlavní náměstí, kde se konaly trhy, zábavy a stával zde také pranýř. Šesté a sedmé zastavení pokračuje v Radniční ulici, kde byly stavěny nejhonosnější budovy a žili zde občané vyššího postavení. Při osmém zastavení se turisté dovědí informace o radnici, morovém sloupu a morových epidemiích, které postihly město. Procházka je zakončena devátým zastavením u kostela Zvěstování

Panny Marie. Městská památková zóna je zařazena do kategorie historického městského souboru typu B s počtem bodů 30.

Dominantní památkou ve městě je **národní kulturní památka** Hrad Šternberk. Původně gotický hrad sloužil jako obranné středověké sídlo. V minulosti byl často přestavován, takže dnes lze na hradě nalézt prvky všech slohů. Interiér tvoří výzdoba ze 14. – 19. století, díla nizozemských, italských, německých a českých umělců, unikátní secesní výtah, ojedinělý soubor kachlových kamen, sbírka gotických a renesančních plastik aj. Hrad je v tabulce zařazen do kategorie A s 60 -ti body.

Pro Šternberk je kromě hradu významný i rozsáhlý komplex bývalého kláštera řeholníků řádu sv. Augustina s **chrámem Zvěstování Panny Marie**. Gotický komplex byl vybudován roku 1371. Poté, co kostel dvakrát vyhořel a značně utrpěl při husitských bojích, byl stržen a na jeho místě byl roku 1783 vybudován nový kostel v klasicistickém stylu. Interiér kostela je vybaven hlavním oltářem, bočními oltáři, obrazy a vzácnou stropní malbou, zachycující historii Šternberka. Vzácnou památkou kostela je tzv. Šternberská madona, která je v současnosti vystavena v Arcidiecézním muzeu v Olomouci. Komplex je zařazen do kategorie B s počtem bodů 40.

Ve městě se také nachází muzeum, známé jako **Expozice času**. Muzeum bylo otevřeno v magické datum 11. 11. 2011 v 11 hodin. Expozice zahrnuje náhled do vesmíru, kde před 14 miliardami let začal při velkém třesku čas, a dalších jedinečných 250 exponátů, ke kterým přispělo více než 20 českých a světových muzeí. Muzeum je zařazeno do kategorie B s počtem bodů 25. Město celkem získalo **155** bodů.

Obrázek 5.9 – Hrad Šternberk, chrám Zvěstování Panny Marie, Expozice času

Zdroj: www.strednimorava-tourism.cz/

5.4 Uničov – obec s rozšířenou působností

Na území ORP Uničov se nachází 10 obcí. Kulturně historickými atraktivitami oplývá město Uničov, kterému bylo po přiřazení atraktivit do příslušných kategorií uděleno celkově 90 bodů.

Tabulka 5.4 – Kulturně historické atraktivity na území ORP Uničov

Obec	Kulturně historické atraktivity	A	B	C	Body
Uničov	Historický městský soubor		1		30
	Křesťanská sakrální památka			2	30
	Muzeum, galerie			3	30
CELKEM BODŮ	90				

Zdroj: vlastní zpracování

Uničov

Městská památková zóna (MPZ) byla ve městě Uničov prohlášena v roce 1992. Ochraňuje centrum města, zejména památky jako je radnice, kostel Nanebevzetí Panny Marie, Medelská brána, hradební zdi, mariánský sloup, vodní branka, kostel Povýšení sv. Kříže, městská šatlava, kašna s Neptunem a s orlem a další památky. Město má nejstarší dochovanou zakládací listinu na území naší republiky, která pochází z roku 1213. Město bylo založeno moravským markrabětem Vladislavem Jindřichem, jenž byl bratrem krále Přemysla Otakara I. MPZ je zařazena do historického městského souboru kategorie B a náleží jí 30 bodů.

Významnou sakrální památkou města je kulturní památka **kostel Nanebevzetí Panny Marie**, která pochází z první poloviny 14. století. Tato významná gotická a pozdě renesanční stavba od svého založení několikrát vyhořela, tudíž prošla i několika rekonstrukcemi. Při jedné rekonstrukci byl obnoven gotický portál, který je na Moravě ojedinělý. Nad portálem bylo objeveno zazděné gotické okno, které ukazuje na umění a kvalitní práci stavitelských mistrů. Kostel je zařazen do kategorie C s 15 body. Další sakrální památkou kategorie C ve městě Uničov je **kostel Povýšení svatého Kříže**. Stavba je z části původně gotická, z části barokně přestavěná. Renovace v 60. letech 20. století přinesla značné archeologické objevy, které se týkají prvního osídlení dnešního města. Strop v sakristii zdobí barokní malba. Kostel slouží veřejnosti jako kulturní síň, kde se pořádají koncerty s mimořádnou akustickou kvalitou. Kostelu náleží taktéž 15 bodů. Dohromady bylo sakrálním památkám ve městě Uničov přiřazeno 30 bodů.

Další body náleží třem muzeím kategorie C. Patří zde muzeum vězeňství, vesnické muzeum a muzeum baroka. **Muzeum vězeňství** vzniklo v místě původního vězení. Vězení v Uničově vzniklo v druhé polovině 16. století a fungovalo až do roku 1945. Dnes lze v muzeu shlédnout expozici věnovanou vývoji trestního práva a soudnictví, originály či repliky mučicích nástrojů, četnickou stanici či cely se vzpomínkami na trestance v podobě vzkazů vyrytých do původních dveří. **Vesnické muzeum** se nachází ve Střelcích, což je místní část města Uničov. Lze zde shlédnout unikátní exponáty dokumentující každodenní život vesničanů, dobové nástroje používané v domácnostech a řemeslnických dílnách a také hodinový stroj místního kováře, který všem exponátům vévodí. **Muzeum baroka** představuje uničovské baroko, tedy památky v tomto slohu. Jádrem výstavy je inventář kostela Povýšení svatého kříže, muzeum také představuje osobnost Jana Sarkandera, který ve městě Uničov působil jako farář. Každému muzeu je přiděleno 10 bodů, dohromady tedy 30 bodů.

Obrázek 5.10 – Město Uničov, kostel Nanebevzetí Panny Marie, vesnické muzeum

Zdroj: www.strednimorava-tourism.cz/

5.5 Kulturně historický potenciál okresu Olomouc

V tabulce 5.5 je shrnut počet přidělených bodů za atraktivitu v jednotlivých správních obvodech obcí s rozšířenou působností. Největšího počtu bodů dosáhlo ORP Olomouc, jehož dominantou je město Olomouc se svou bohatou historií. Dále následuje ORP Litovel s přidělenými 315 body za atraktivitu. Třetí místo připadá ORP Šternberk, poslední pak ORP Uničov. Celkem bylo okresu Olomouc za kulturně historické atraktivitu přiděleno **1 565** bodů.

Tabulka 5.5 – Kulturně historický potenciál ORP vyjádřený počtem bodů

ORP	Počet bodů
Olomouc	990
Litovel	315
Šternberk	170
Uničov	90
CELKEM	1 565

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka číslo 5.6 uvádí podrobný rozpis jednotlivých obcí okresu Olomouc, ve kterých se nacházejí kulturně historické atraktivitu. Tyto atraktivitu jsou rozděleny do jednotlivých kategorií a je uveden také jejich celkový počet. Po přidělení bodů atraktivitám byl proveden součet těchto bodů za každou obec zvlášť. Z uvedeného přehledu vyplývá, že turistický potenciál z uvedených obcí má vysokou diferenciaci. Jednoznačně nejvíce bodů získalo město Olomouc, dosáhlo celkového počtu bodů 780. Tento počet ovlivňuje také to, že se ve městě nachází nejvíce atraktivit kategorie A (tzn. národních kulturních památek) a vzácná památka UNESCO. Město Olomouc je tedy bezkonkurenčně nejprestižnější destinací v okrese, ale také v celém Olomouckém kraji. Obce v okrese lze tedy rozdělit dle počtu přidělených bodů za atraktivitu do třech kategorií:

- obce s hodnotami nad 100 bodů, kde jsou zařazeny obce Olomouc, Šternberk, Litovel,
- obce s hodnotami 50 – 100 bodů, kde jsou zařazeny obce Uničov, Příkazy, Bouzov, Náměšť na Hané, Luká,
- obce s hodnotami 0 – 49 bodů, kde jsou zařazeny obce Dub nad Moravou, Drahanovice, Cholín, Senička, Těšetice, Mladeč, Moravský Beroun.

Tabulka 5.6 – Jednotlivé obce s počtem bodů a atraktivit

Obec	Počet bodů	Počet atraktivit	Kategorie			Nediferencováno
			A	B	C	
Olomouc	780	19	6	9	3	1
Šternberk	155	4	1	3	-	-
Litovel	145	7	1	1	5	-
Uničov	90	6	-	1	5	-
Příkazy	70	2	1	1	-	-
Bouzov	60	1	1	-	-	-
Náměšť na Hané	55	2	-	1	1	-
Luká	50	1	1	-	-	-
Dub nad Moravou	40	1	-	1	-	-
Drahanovice	25	2	-	-	2	-
Cholina	25	2	-	-	2	-
Senička	20	1	-	1	-	-
Těšetice	20	1	-	1	-	-
Mladeč	15	1	-	-	1	-
Moravský Beroun	15	1	-	-	1	-

Zdroj: vlastní zpracování

6 Pozice dominantních kulturně historických objektů okresu Olomouc

Za dominantní kulturně historické památky jsou považovány ty památky, kterým bylo přiděleno nejvíce bodů a jsou zařazeny do kategorie A. Největší možný počet přidělených bodů je 100, a to za UNESCO památky. Tato památka je v okrese jen jedna a je to Sloup nejsvětější trojice v Olomouci. Druhý největší možný počet bodů je 60 – 65, kde jsou zařazeny nejvýznamnější památky jako například památky se statutem národní kulturní památky, městské památkové rezervace popřípadě památky celostátního významu. Tyto památky jsou zařazeny do kategorie A. Počet bodů 65 nezískala v okrese žádná památka, jelikož se zde nenachází žádný zámek se statutem národní kulturní památky. Druhý největší počet získaných bodů je tedy 60. Tento počet bodů získala například národní kulturní památka hrad Bouzov, která je podle údajů o návštěvnosti jedním z největších lákadel pro turisty v okrese Olomouc. V tabulce je uveden podrobný rozpis dominantních kulturně historických objektů okresu.

Tabulka 6.1 – Dominantní kulturně historické objekty v okrese Olomouc

Památka	Obec	Významnost	Počet bodů
Sloup Nejsvětější trojice	Olomouc	UNESCO	100
Hrad Bouzov	Bouzov	Národní kulturní památka	60
Hrad Šternberk	Šternberk	Národní kulturní památka	60
Klášter Hradisko	Olomouc	Národní kulturní památka	60
Kostel sv. Mořice	Olomouc	Národní kulturní památka	60
Olomoucký hrad s kostelem sv. Václava	Olomouc	Národní kulturní památka	60
MPR	Olomouc	MPR	60

Zdroj: vlastní zpracování

6.1 Návštěvnost vybraných památek

Dominantnost památek se dá také určit pomocí sledování návštěvnosti památek. Hojně navštěvované památky mají vysoký turistický potenciál. Příčinou vysoké návštěvnosti může být jak dobrá propagace památky, tak i její vzácnost, což určuje i to, jak se bude stát o tyto památky starat a dle zákona je patřičně chránit. Významnost památky z hlediska ochrany (národní kulturní památky aj.) je tedy propojena s počtem turistů, kteří

danou památku navštíví. Pro zvýšení návštěvnosti a rozvoj turistiky je důležité sledovat statistiky návštěvnosti, jak památek, tak i počet příjezdů turistů na určité území.

Dle Českého statistického úřadu v roce 2012 přenocovalo v okrese Olomouc 120 004 hostů, z toho 65 528 domácích hostů a 54 476 zahraničních hostů. Počet přenocování v okrese činil 237 472 nocí, z toho 145 690 nocí zde strávili domácí hosté a 91 782 nocí zahraniční hosté. Údaje jsou zpracovány dle záznamů z hromadných ubytovacích zařízení.

Tabulka 6.2 – Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v okrese Olomouc

Počet příjezdů hostů		Počet přenocování	
Z ČR	65 528	Z ČR	145 690
Ze zahraničí	54 476	Ze zahraničí	91 782
Celkem	120 004	Celkem	237 472

Zdroj: zpracováno dle ČSÚ

Nejvíce hostů přenocovalo ve městě Olomouc, na druhém místě s počtem hostů je město Šternberk, třetí největší počet hostů přenocoval ve městě Uničov. Z uvedených statistických údajů vyplývá, že v okrese přenocuje více domácích turistů než zahraničních.

Návštěvnost památek v Olomouckém okrese monitorují jednotliví správci památek a tyto informace dále předávají oddělení cestovního ruchu pro Olomoucký kraj. U některých památek, zejména sakrálních, nelze návštěvnost monitorovat. Nejsou tedy v přehledu zahrnuty. Památky, u kterých lze sledovat návštěvnost, ale nejsou v přehledu uvedeny, nejsou buďto monitorovány nebo nebyl vydán souhlas se zveřejněním návštěvnosti. Nejnavštěvovanějším hradem okresu Olomouc je dle údajů z roku 2012 hrad Bouzov, navštívilo ho přes 100 tisíc návštěvníků. Druhý v pořadí je hrad Šternberk s počtem 47 101 návštěvníků (viz tabulka 6.3).

Tabulka 6.3 – Návštěvnost vybraných hradů, zámků, tvrzí

Památky	Návštěvnost v roce 2012
Hrad Bouzov	100 743
Hrad Šternberk	47 101
Zámek Náměšť na Hané	27 097
Černá věž Drahanovice	1 499

Zdroj: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/153/navstevnost-2012.xlsx>

Nejnavštěvovanějším muzeem v okrese Olomouc se v roce 2012, stalo jako celek, Muzeum umění ve městě Olomouc, kdy jej navštívilo přes 155 tisíc návštěvníků. Muzeum je dále rozděleno na části Arcidiecézní muzeum a muzeum Moderního umění. Na druhém místě v počtu návštěvníků se umístilo Vlastivědné muzeum taktéž v Olomouci, kde ho navštívilo před 90 tisíc návštěvníků. Tato muzea jsou tedy z hlediska návštěvnosti v okrese Olomouc dominantní. V následující tabulce je uveden rozpis návštěvností vybraných muzeí. Z tabulky vyplývá, že nejvíce muzeí se nachází ve městě Olomouc, což významně přispívá ke kulturně historickému potenciálu města.

Tabulka 6.4 – Návštěvnost muzeí

Muzeum	Návštěvnost v roce 2012
Vlastivědné muzeum Olomouc	91 316
Arcidiecézní muzeum Olomouc (Muzeum umění)	80 147
Muzeum moderního umění Olomouc (Muzeum umění)	75 300
Veteran Arena Olomouc	20 363
Arcibiskupský palác Olomouc	17 449
Expozice času Šternberk	13 362
Muzeum vězeňství Uničov	7 027
Muzeum Litovel	6 845
Muzeum baroka Uničov	5 316
Hanácké muzeum v Cholině	936
Muzeum harmonik Litovel	550

Zdroj: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/153/navstevnost-2012.xlsx>

Ostatní monitorované památky mají návštěvnost uvedenou v následující tabulce (6.5). Jsou zde uvedeny památky jako Olomoucká pevnost, která zahrnuje pevnosti v Křelově, Radíkově a další, věž u národní kulturní památky chrámu sv. Mořice, z které lze vidět celkový pohled na město a také soubor staveb lidové architektury v Příkazích.

Tabulka 6.5 – Návštěvnost vybraných ostatních památek

Památka	Návštěvnost v roce 2012
Olomoucká pevnost	23 220
Vyhlídková věž u chrámu sv. Mořice Olomouc	13 000
Soubor staveb lidové architektury v Příkazích	5 328

Zdroj: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/153/navstevnost-2012.xlsx>

Z hlediska významnosti je v okrese Olomouc nejdominantnější památka zapsaná na Seznamu světového dědictví UNESCO, a to Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci. Sloup nicméně stojí na náměstí, a tak je těžko zjištělné, kolik tuto památku ročně navštíví turistů.

Z hlediska návštěvnosti se tedy na prvním místě umístilo Muzeum umění v Olomouci, dále hrad Bouzov a na třetím místě je Vlastivědné muzeum v Olomouci. Lze tedy předpokládat, že nejvíce turistů do okresu z kulturně historického hlediska přijíždí za navštívením muzeí.

Tabulka 6.6 – Nejnavštěvovanější památky okresu Olomouc

Památka	Návštěvnost v roce 2012
Muzeum umění	155 447
Hrad Bouzov	100 743
Vlastivědné muzeum Olomouc	91 316

Zdroj: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/153/navstevnost-2012.xlsx>

7 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo shrnout a zhodnotit kulturně historický potenciál okresu Olomouc. Při hodnocení potenciálu byla aplikována metodika přidělování bodů atraktivitám dle jejich významnosti, vytvořená orgány Ministerstva pro místní rozvoj. Tato metodika je vhodná pro srovnání obcí či jiných územních celků v rámci České republiky, a to na základě počtu přidělených bodů. Přináší tak možnost zjistit, jak velkým potenciálem daná oblast disponuje v celorepublikovém porovnání, a jaké má předpoklady pro rozvoj místní turistiky.

Marketingová strategie cestovního ruchu Olomouckého kraje 2014 – 2016 vykazuje, že počet turistů v Olomouckém kraji až do roku 2012 klesal, což bylo zřejmě způsobeno celosvětovou ekonomickou krizí. Ukazatele roku 2013 ale potvrzují trend růstu odvětví cestovního ruchu. Nicméně dále uvádí, že Olomoucký kraj, a tedy i okres Olomouc, patří z hlediska celorepublikového podílu cestovního ruchu mezi nejméně rozvinuté kraje. Příčinou nízké návštěvnosti jakékoliv destinace může být absence atraktivit, nerozvinutá turistická infrastruktura, slabá propagace, nespokojenost se službami, dopravní nedostupnost aj.

Na základě této práce bylo zjištěno, že kulturně historickým potenciálem okres Olomouc disponuje, a to na vysoké úrovni. Přispívá k tomu zejména hlavní město okresu a celého Olomouckého kraje. Olomouc byla zařazena do světově proslulých turistických průvodců Lonely Planet, což přispívá k propagaci města na mezinárodní úrovni. Koná se zde řada kulturních akcí, festivalů, sportovních a dalších akcí. Nejvýznamnější akcí s velkou návštěvností je zahradnická výstava Flora Olomouc. Tyto akce ale mají spíš regionální význam a tudíž mohou být za slabou stránku považovány chybějící akce mezinárodního významu. Okres Olomouc ale nedisponuje pouze kulturně historickým potenciálem, je zde také přírodní potenciál v podobě využití řeky Moravy, CHKO Litovelské Pomoraví, jeskyně aj., a také velká koncentrace volnočasových aktivit. Nejnavštěvovanějším zařízením je Zoologická zahrada v Olomouci. Potenciál z hlediska výskytu atraktivit tedy oblast má, absence atraktivit tudíž nemůže být příčinou nízké návštěvnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že existující a dokonce vysoký potenciál není dostatečně využíván. Aby mohl cestovní ruch v okrese Olomouc dobře fungovat a rozvíjet se, musejí se zjistit a odstranit nedostatky. Mezi nedostatky může patřit dopravní dostupnost. Silniční a železniční síť je v okrese rozvinutá. Problémem je také spokojenost zákazníků se službami. Dle marketingového průzkumu prováděného pracovníky cestovního ruchu jsou návštěvníci

pouze průměrně spokojeni se službami spojenými s cestovním ruchem, což snižuje motivaci k opakované návštěvě destinace. Z průzkumu také vyplývá, že převažuje individuální turistika, a je tedy málo organizovaných návštěv oblastí. Příčinou je neefektivní nebo neexistující spolupráce s cestovními kanceláři či agenturami. I když Česká centrála cestovního ruchu Czech Tourism podporuje a propaguje Olomoucko, a láká zejména na návštěvy v době adventní (vánoční trhy), na památky a na gastronomii, dle provedeného průzkumu by mohla být propagace a podpora turismu masivnější.

Okres náleží do turistického regionu Střední Morava a Jeseníky, což je uměle vytvořený region za účelem lepší propagace, udržování a neustálé zvyšování nabídky turistům ve snaze jejich přilákání. Propagace okresu by měla být zaměřena na oblast Střední Moravy. Dle výzkumu, většina návštěvníků nedokáže specifikovat tuto oblast. Podpora a rozvoj turismu můžou fungovat lépe, pokud se všem návštěvníkům ale i potencionálním návštěvníkům dostane termín či oblast Střední Morava do podvědomí. Usnadní to jejich informovanost. Mnoho turistických brožur, publikací ale i informací na internetu o této oblasti jsou uvedeny právě pod turistickým regionem Střední Morava.

Jak již bylo zmíněno, kulturně historický potenciál v okrese Olomouc existuje a je na vysoké úrovni. Bohužel je to jen polovina úspěchu v rámci vzniku a rozvoje cestovního ruchu, a tak i zvýšení příjmů z cestovního ruchu a rozvoje hospodářství. Druhá polovina úspěchu tkví v rozvinuté infrastruktuře, v propagaci destinace a spokojenosti zákazníků. Destinační management okresu Olomouc se snaží propagovat památky a ostatní atraktivitu, nicméně je potřeba na propagaci a spolupráci s jinými subjekty zapracovat.

Seznam použité literatury

Odborná literatura a publikace

1. FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada Pub., 2001, s. 178. ISBN 80-2470-207-x.
2. HÁDEK, Mojmír, CHROMÝ, Pavel, IVAN, Antonín, LOUDA, Jiří, MARADA, Miroslav, NOVÁKOVÁ, Marcela. *Městské památkové rezervace*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2000, 177 s. ISBN 80-7033-657-9.
3. HEŘMANOVÁ, Eva a Pavel CHROMÝ. *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2009, 348 s. ISBN 978-80-7357-339-3.
4. HORNER, Susan a John SWARBROOKE. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: [aplikovaný marketing služeb]*. Praha: Grada, c2003, 486 s. ISBN 80-247-0202-9.
5. HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. 4., upr. vyd. Praha: Idea servis, 2002c2001, 173 s. ISBN 80-85970-43-0.
6. INDROVÁ, Jarmila. *Cestovní ruch: [základy]*. Vyd. 2. přeprac. V Praze: Oeconomica, 2009, 122 s. ISBN 9788024515694.
7. NEJDL, Karel. *Management destinace cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 204 s. ISBN 978-80-7357-673-8.
8. PALATKOVÁ, Monika. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, 341 s. ISBN 80-247-1014-5.
9. PODHORSKÝ, Marek. *Olomoucký kraj*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: Freytag, 2008, 184 s. Průvodce na cesty, Freytag. ISBN 978-80-7316-145-3.
10. RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3.
11. SOUKUP, Petr David; Vladimír. *Velká cestovní kniha: hrady, zámky a kláštery Česká republika; [52 nejhezčích motoristických tras praktické informace autoatlas; průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku]*. Praha: Soukup, 2003, 382 s. ISBN 80-860-5075-0.
12. ŠÍROVÁ-MOTYČKOVÁ, Kamila, Vladimír SOUKUP a Jiří ŠÍR. *Olomoucko - Haná*. 1. vyd. Praha. 2011, 187 s. Průvodce po Čechách, Moravě, Slezsku. ISBN 978-80-86899-64-0.

13. *Turistický průvodce: Olomoucký kraj*. Olomouc: Quix s.r.o., 2011, 363 s. ISBN 978-80-87535-24-0.
14. WAHLA, Arnošt. *Obecná geografie cestovního ruchu*. 2., nezměn. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2011, s. 103. ISBN 978-80-7375-497-6.
15. ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde, 2012, s. 433. ISBN 9788072018802.

Elektronické dokumenty

1. BÍNA, Jan. Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice. [online]. 2010 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/cestovni ruch/potencialCR/PotencialCR-text.pdf>
2. *Císařsko-královská olomoucká pevnost* [online]. © 2009 - 2014 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://cisarska-pevnost.cz>
3. CZECH TOURISM [online]. [cit. 2013-12-20]. Dostupné z: http://www.czechtourism.cz/files/regiony/rozvoj/cestovni_ruch.pdf
4. CZECH TOURISM: Turistický potenciál regionů. [online]. [cit. 2014-01-04]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/didakticke-podklady/2-turisticky-potencial-regionu/>
5. *Černá věž v Drahanovicích: oficiální stránky kulturní památky Černá věž* [online]. Obec Drahanovice, © 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.cernavez.cz/>
6. *Český statistický úřad: Český statistický úřad Krajská správa ČSÚ v Olomouci* [online]. 21. 3. 2014 [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/home>
7. ČSÚ. *Krajská správa ČSÚ v Olomouci* [online]. 27. 5. 2013 [cit. 2013-12-12]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/d24e8a4259c66e7ec1256f08002d30a7/\\$FILE/okres%20Olomouc.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/d24e8a4259c66e7ec1256f08002d30a7/$FILE/okres%20Olomouc.pdf)
8. Dub nad Moravou. *Poutní místa na Moravě a ve Slezsku* [online]. 06. 3. 2014 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.ado.cz/poutni/dub/dub.htm>
9. *Hanácké skanzen: Soubor staveb lidové architektury v Příkazích* [online]. © 2014, 12.03.2014 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: <http://www.hanackeskanzen.cz>
10. *Hrad Bouzov: Národní kulturní památka* [online]. © 2014, 18. 03. 2014 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.hrad-bouzov.cz>
11. *Hrady.cz: cestujte s přehledem* [online]. © Copyright 1995-2014 [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: <http://www.hrady.cz>
12. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie. Moravský Beroun* [online]. 2013 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.morberoun.cz/kostel-nanebevzeti-panny-marie/g-1942>

13. *Kudykam.com* [online]. © Copyright 2008-2011 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: www.kudykam.com/
14. *Město Litovel: Hanácké Benátky* [online]. © 2000-2014 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.litovel.eu/>
15. *Město Šternberk* [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: <http://www.sternberk.eu/>
16. Ministerstvo kultury. *Ministerstvo* [online]. © 2007 [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/ministerstvo/default.htm>
17. MonumNet. *Národní památkový ústav* [online]. Praha, © 2003-14 [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: <http://monumnet.npu.cz/chruzemi/hledani.php>
18. *Národní památkový ústav* [online]. © 2003-14, 20. 3. 2014 [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://www.npu.cz>
19. *Nové Zámky: poskytovatel sociálních služeb* [online]. © 2014 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.novezamky.cz>
20. *Olomoucký kraj* [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: www.kr-olomoucky.cz/
21. Olomoucký kraj. *Marketingová studie cestovního ruchu OK 2014- 2016* [online]. 2014 [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/marketingova-studie-cestovniho-ruchu-ok-2014-2016-cl-1472.html>
22. *Střední Morava: Srdce a brány dokořán* [online]. Olomoucký kraj, © 2009 – 2014 [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: <http://www.strednimorava-tourism.cz>
23. *Tourism.olomouc.eu* [online]. Magistrát města Olomouce, © 2002-2014 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: tourism.olomouc.eu/
24. *Uničov: Oficiální internetové stránky* [online]. 2010 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.unicov.cz/>
25. Ústav územního rozvoje. BÍNA, Jan a Radek CHALOUPKA. [online]. Brno, 2010 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=3690>
26. Veřejná databáze. *Český statistický úřad* [online]. 2012 [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=null&cislotab=CRU9010PU_OB2.42&kapitola_id=39&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=1&verze=0&cas_3_17=2012
27. Virtuální procházka Olomouckým krajem. *Olomoucký kraj* [online]. 2006-2012 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.olomoucky-kraj.com/index.php?f=1&l=1>
28. *Zámek Náměšť na Hané* [online]. © 2014, 13. 03. 2014 [cit. 2014-03-14]. Dostupné z: <http://zamek.namestnahane.cz/>

Seznam zkratk

ČSÚ	Český statistický úřad
CHKO	chráněná krajinná oblast
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPR	městská památková rezervace
MPZ	městská památková zóna
NKP	národní kulturní památka
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
ORP	obec s rozšířenou působností
VPR	vesnická památková rezervace
VPZ	vesnická památková zóna
WTO	Světová obchodní organizace

Seznam tabulek

Tabulka 3.1 – Bodové hodnoty atraktivit a jejich významových stupňů	17
Tabulka 3.2 – Kritéria diferencování kulturně historických atraktivit	17
Tabulka 4.1 – Počet obyvatel v obcích s rozšířenou působností	19
Tabulka 4.2 – Obce okresu Olomouc	20
Tabulka 5.1 – Kulturně historické atraktivity na území ORP Olomouc	21
Tabulka 5.2 – Kulturně historické atraktivity na území ORP Litovel	29
Tabulka 5.3 – Kulturně historické atraktivity na území ORP Šternberk	33
Tabulka 5.4 – Kulturně historické atraktivity na území ORP Uničov	35
Tabulka 5.5 – Kulturně historický potenciál ORP vyjádřený počtem bodů	37
Tabulka 5.6 – Jednotlivé obce s počtem bodů a atraktivit	38
Tabulka 6.1 – Dominantní kulturně historické objekty v okrese Olomouc	39
Tabulka 6.2 – Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v okrese Olomouc	40
Tabulka 6.3 – Návštěvnost vybraných hradů, zámků, tvrzí	40
Tabulka 6.4 – Návštěvnost muzeí	41
Tabulka 6.5 – Návštěvnost vybraných ostatních památek	41
Tabulka 6.6 – Nejnavštěvovanější památky okresu Olomouc	42

Seznam obrázků

Obrázek 5.1 – Tvrz Drahanovice, chrám Dub n. Moravou, zámek Náměšť na Hané..	22
Obrázek 5.2 – Olomoucký hrad s kostelem sv. Václava	23
Obrázek 5.3 – Klášter Hradisko, Kostel sv. Mořice, Bazilika na sv. Kopečku.....	24
Obrázek 5.4 – Olomoucká pevnost (Křelov, Terezká brána, Korunní pevnůstka).....	26
Obrázek 5.5 – Orloj, Arcibiskupský palác, Sloup Nejsvětější Trojice.....	27
Obrázek 5.6 – Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Cholině, hrad Bouzov	30
Obrázek 5.7 – Kaple sv. Jiří, Svatojánský most	31
Obrázek 5.8 – Pietní památník Javoříčko, Nové Zámky Mladeč	32
Obrázek 5.9 – Hrad Šternberk, chrám Zvěstování Panny Marie, Expozice času.....	34
Obrázek 5.10 – Město Uničov, kostel Nanebevzetí Panny Marie, vesnické muzeum.	36

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne 09. 05. 2014

.....*Velšová*.....